

Til Samme.

Berlinden 18de August 1812.

Naar jeg engang skriver en Moral in Beispielen, hvilket er meget mageligt, naar man kun har Lov til at laane disse [s. 300](#) Beispiele og ikke skal levere dem selv paa egen Bekostning, naar jeg skriver en saadan Bog, siger jeg, saa skal De komme til at paradere under Rubriken Taushed. Dog skal jeg ret vide at forbittre Dem denne Ære ved en og anden Anmærkning om den Partiskhed, hvormed De i Særdeleshed har ladet mig nyde Ondt af denne Dyd. I Berlin staaer De allerede i et slemt Rygte for Deres altfor vidt drevne Taushed. Hver Postdag spørger man mig, om jeg ikke har hørt noget Nyt fra mit Fædreland, og hver Postdag maa jeg svare nei. Derpaa spørger man mig: Men hvem har De da til Correspondent? Jeg svarer dertil min Svigerinde, som jeg fortrinlig har udvalgt, fordi jeg var vis paa, at hun vilde svare mig igjen flittigere end nogen Anden. Derpaa gaaer det da løs paa mit stakkels Fædreland, som her ikke er meget yndet, og man agter ikke Alt, hvad jeg siger til dets Forsvar; bestandigt svarer man mig: Hvad kan man vel vente sig Godt fra et Land, hvor ben bedste Correspondent ikke skriver? Alt Andet, hvad man indvender mig mod Danmark, veed jeg altid at svare Noget paa; men til dette har jeg Intet at svare. Jeg kjender Deres Skarpsind. Kunde jeg kun afpresse Dem eet eneste Brev, vilde De sikkert hjælpe mig ud af denne Baande. Da jeg er vant ril at haabe, haaber jeg endnu det Bedste. Ogsaa min gode Anders vilde jeg vel holde en Straffeprædiken, dersom jeg havde ham fat; deels fordi han et selv skriver, deels fordi han ikke formaaer Dem dertil, med det Gode eller Onde, som det kunde være fornødent. Hils ham, at han skulde dog engang vise, at han var Herre i sit eget Huus. I Berlin kan jeg nu ikke mere faae noget Brev fra Dem; thi jeg forlader dette Sted den 23de og reiser over Leipzig, Jena, Weimar, Gotha til Nürnberg. Bil De, at jeg ikke i et heelt Fjerdingaar skal have savnet Brev fra Dem, saa [s. 301](#) skriv mig til under Adressen Nürnberg, at aflevere hos Professor Schweigger. Jeg faaer ingen fast Station mere paa min Reise, før jeg kommer til Paris. Til min forestaaende Reise faaer jeg herligt Selskab, nemlig Professor Erman der gaaer tit Rhinen med. Vi agte tilsammen at gjøre en liden Tour ned ad denne herlige Flod. Hvad jeg har kunnet foretage mig saa længe i Berlin, vil De maaskee spørge? Dog, jeg har jo skrevet, troer jeg, at jeg skrev en Bog. Den er nu færdig og udkommer paa Boghandler Reimers Forlag, under Titel: Ansichten der chemischen Naturgesees durch die neueren Entdeckungen gewonnen. Den vil omtrent komme til at udgjøre 16 Ark. De seer altsaa, eller rettere Anders, som selv skriver Bøger og kjender min Langsomhed, seer, at jeg ikke har været doven. Skulde Nogen i sin Tid tale om, at det var underligt, at jeg benyttede min Reise til at skrive en Bog, saa er det ikke af Veien at anmærke, at det Vigtigste af Arbeidet var gjort hjemme, nemlig paa Dansk. Det Tydske er virkelig kun en Omarbeidelse of banske Manuskripter, som jeg førte med mig. Den Tid, som dette Arbeide har røvet mig, falder heller ikke Kongens Kasse til Last, da jeg kan betale de derpaa faldende Udgifter af mit Honorar og endda have Noget tilovers. Alt dette vilde Anders især notere sig, om Moldenhawer eller nogen saadan fiin Mand skulde anspille derpaa. Jeg seer helst, at der ikke tales forud om denne Sag. Saa snart Bogen udkommer, sender jeg Exemplarer deraf til Kjøbenhavn. Jeg har af Reimers modtaget en Anviisning paa 100 Rd. preussisk Courant paa Brummer, som en Deel af Betalingen for mit Værk. Af Resten og af de Penge, jeg selv tog med fra Kjøbenhavn, betaler; jeg virkelig mit forlængede Ophold her. Min Fordring paa Brummer bruger jeg til at afqvitte alt det, som ikke [s. 302](#) betales paa min Gjæld ved den danske udgave af min Physik.

Mit lange Ophold i Berlin har givet mig Anledning til at tære den og mange Ting deri

nærmere at kjende, end ellers vilde skeet. Her vil jeg kun tale om Tingen fra den behagelige Side. Blandt de Begivenheder, som det har glædet mig at opleve i Berlin, gjætter De neppe, at Kongens Fødselsdag var. Preusserne have neppe i deres bedste Dage saa ivrig elsket deres Konge, og hvad mere er, mere levende følt sig som Nation end nu. Alt hvad der skeete, var derfor hjerteligt og vel meent. Universitetshøitideligheden begyndte Kl. 11 om Formiddagen. Det er her ikke Skik, at høitideligholde Kongens Fødselsdag paa Universitetet. Man gjør kun dette, naar man vil. Taleren, Professor Boeck, holdt en Tale paa god Latin, men hvori Beskedenheden udgjorde en saa lang Indledning, at Buttman siden anmærkede, at man i de første 7 Aar ingen Indledning behøvede at give. Han anmærkede deri, med Henhold til Universitetets Frihed, blandt Andet, at det var skjönt at leve under en Konge, som man kunde rose uden Smiger og tie om uden Fortrydelse. Forsamlingen var glimrende og stillede ret for Øine, hvor mange videnskabelige høie Embedsmænd Riget har. Om Eftermiddagen holdt Videnskabselskabet en offentlig Forsamling, hvori Erman holdt en fortrinlig god tydsk Tale, og adskillige ret interessante Afhandlinger oplæstes. Har Kongen end ikke megen Ære deraf, saa har dog Selskabet det, som ellers just ikke her staaer i stor Agtelse, uagtet det indeholder mange duelige Mænd. Om Aftenen var jeg i Operaen og saae et Stykke, som kaldes „die Vestalin“, oversat af det Franske. Et andet Stykke, „die Schlacht von Thermopyle“, kunde for Sygdomstilfælde eller andre Grunde ikke gives. Det, som mest interesserede mig i dette Stykke, var Musiken og [s. 303](#) Operahusets fortræffelige Indretning og Dekoration. Det er kun ved overordentlige Lejligheder, at deri spilles. Jaftes saae jeg der „die Braut von Messina“, sont gik bedre, end jeg havde ventet; bog vilde Choret ikke tage sig ud. Efter Stykket viste sig en fransk Dandser, Duport, med uhyre Bifald. Jeg vilde vel unde Dem engang at see ham. Den Færdighed, den Kraft, den Gratie, den fuldkomne Harmoni med Musiken er Noget, som ikke lader sig beskrive. Man maa tilstaae, at hans Kunst er af de belønnende; thi han skal efter et Par Aars Ophold i Petersborg have bragt 400,000 Livres med sig. Dog, jeg mærker, at jeg kommer ganske fra Kongens Fødselsdag. Den er ikke til Ende endnu. Silde ont Aftenen deeltog jeg i et stort Selskab, hvortil Weit havde indbudet mig, og som mest bestod af Videnskabsmænd, med deres Familier. Festen endtes først Kl. 2 out Morgenen. Munterheden var overordentlig og uden nogen Mislyd.

Om en anden mindre Fest, som jeg tilfældig kom til, maa jeg bog ogsaa fortælle Dem. En Aften, da jeg vilde begive mig til Niebuhr, men ikke traf ham hjemme, faldt det mig ind at gane til den gamle Pastor Hermes, Mantheys Onkel, som jeg næsten reent havde forsømt. Som jeg kom ind ad Døren, studsede jeg ved at see Huset saa omstøbt, at jeg spurgte den Første den Bedste, om jeg ei var ganet feti. Men den, jeg spurgte, var en Datter af Huset, som jeg kun ikke kjendte, fordi hun var omstøbt med. Hun løb strax til sin Fader og kom tilbage med en Indbydelse til at høre ham via sin ene Datter til en Herr von Navnet, mærker jeg, vil i dette Øieblik ikke falde mig ind. Vielsen var overmande simpel og kort, men maaskee just derved rørende. Jeg blev der naturligviis siden og deeltog i en meget simpel Fest, efter Tidernes Leilighed.

[s. 304](#) At jeg forresten ikke har gjort mange Udflugter, jeg mener Excursioners, kan De let forestille Dem efter mit Arbeide; dog have Aftenerne tjent mig til Morskab, især har jeg besøgt, foruden Niebuhr og Hermes, en Geheimeraad Pistor og en Statsraad Alberti, med hvilke og øvrige Familie jeg ogsaa vni Søndagen pleier at være sammen om Aftenen, i den herværende Dyrehave, der ligger tæt udenfor Berlin. I de lærde Selskaber er jeg kommen saa tit, som jeg syntes det lønnede Umagen. I det lovlose Selskab, som det hedder, hvor man spiser til Middag om Løverdagen i godt Selskab, har Weit imellem indført mig.

Vidtløftigere tillader Tiden et denne Gang at beskrive Dem mine Fata. Hils
Oehlenschläger, gammel og ung. Spies, kort alle gode Venner, kun ikke Anders; thi han
skal ansee Brevet, som om det ogsaa var skrevet til ham.

Deres hengivne, brevventende Svoger

H. C. Ørsted.